

«Οικογένεια, ένας θεσμός σε κρίση»

Η οικογένεια για κάθε Έλληνα αποτελεί κάτι παραπάνω από ένα χώρο συμβίωσης κάποιων ανθρώπων που τους συνδέουν απλώς κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Αποτελεί ίσως μία από τις υπέρτατες αξίες για τις οποίες πολέμησε και θυσιάστηκε στο παρελθόν. Αποτελεί τον θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο εδράζεται¹ κάθε μορφή συγκροτημένης κοινωνίας. Αποτελεί την ίδια τη ζωή.

Η λέξη «οίκος» αποτέλεσε το α' συνθετικό αναρίθμητων λέξεων, προορισμένων να καθορίσουν τη σχέση του ατόμου με αυτό που αποκαλούμε οικογένεια κι ευρύτερα πατρίδα. Γιατί αυτές οι δύο έννοιες στη συνείδηση του αρχαίου Έλληνα υπήρξαν αδιαίρετες κι ο αγώνας για την υπεράσπισή τους ήταν κοινός.

Σήμερα, όμως, η οικογένεια περνάει ένα είδος κρίσης. Βέβαια, τα ήθη στην ελληνική κοινωνία δεν έχουν χαλαρώσει – ακόμη – τόσο πολύ ώστε να μιλάμε για διάλυσή της. Το δέσιμο, όμως, που υπήρχε στο παρελθόν μεταξύ των μελών της θα λέγαμε ότι πλέον δεν είναι τόσο ισχυρό. Το σπίτι χαρακτηρίζεται από πολλούς – και χωρίς να έχουν άδικο – ως «κέντρο διερχομένων». Ένας χώρος σίτισης κι απλής συνάθροισης των μελών της οικογένειας, προκειμένου να εκπληρώσουν κάποιες βασικές τους ανάγκες, μεταξύ των οποίων κι ο ύπνος.

Οι γονείς, απορροφημένοι στις ποικίλες υποχρεώσεις τους και τους πολλούς και αλληλοσυγκρουόμενους ρόλους τους – ιδιαίτερα η γυναίκα – προσπαθούν, όσο τους είναι δυνατόν, να υποδύονται και το ρόλο του πατέρα και της μητέρας, όταν βέβαια μπορούν. Τα παιδιά από την άλλη, απορροφημένα κι αυτά στις μαθητικές τους υποχρεώσεις, αλλά κι αναλώνοντας² ένα μεγάλο μέρος της καθημερινότητάς τους στην επαφή τους με την τεχνολογία – διαδίκτυο, Η/Υ, κινητό – σχηματίζουν ενδεχομένως μια εσφαλμένη εικόνα γι' αυτό που αποκαλούμε οικογένεια. Το νόημα της εστίας έχει παντελώς χαθεί. Η συγκέντρωση γύρω από την τηλεόραση για την παρακολούθηση της σαββατιάτικης ταινίας αποτελεί πλέον ανάμνηση από ένα μακρινό παρελθόν. Τώρα πλέον κάθε μέλος έχει την προσωπική του τηλεόραση. Το μεσημεριανό τραπέζι – μια συνήθεια που ολοένα και φθίνει³ – αποτελεί πλέον πολυτέλεια. Τα ωράρια διαφέρουν. Μην ξεχνάμε και την εύκολη λύση των ταχυφαγείων, κοινώς “fast food”. Η πνευματική ξεκούραση – ραστώνη του μεσημεριού, παρέδωσε τα σκήπτρα της σ' ένα ανηλεές και ξέφρενο «σερφάρισμα» στο διαδίκτυο. Το χρώμα της Κυριακής δείχνει να έχει πλέον αλλάξει... Ο καθένας το δρόμο του...

¹ εδράζεται= βασίζεται

² αναλώνοντας= ξοδεύοντας

³ φθίνει= υποχωρεί

Δεν ευθύνονται, όμως, παντελώς ούτε οι γονείς ούτε και τα ίδια τα παιδιά για την εικόνα που επιδεικνύει σήμερα η οικογένεια. Δυστυχώς, οι υποχρεώσεις είναι πολλές και οι απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας ακόμη περισσότερες. Όσον αφορά τα παιδιά το «σύστημα» τούς ωθεί από πολύ νωρίς σ' ένα αέναο⁴ κυνήγι ενός μακρινού ονείρου που ακούει στο όνομα Πανεπιστήμιο. Όλα δείχνουν να κινούνται στους ρυθμούς του. Η καθημερινότητά τους βρίθει⁵ πολλών μονότονων κι επαναλαμβανόμενων ενεργειών... Η ψυχαγωγία τους δείχνει κι αυτή τυποποιημένη. Το σπίτι – ο οίκος – φαντάζει ένας χώρος απλώς ξεκούρασης και διαλείμματος κι όχι δημιουργίας, έκφρασης και ουσιαστικής θαλπωρής⁶.

Οι γονείς, εγκλωβισμένοι κι αυτοί σ' ένα μηχανισμό παραγωγής και προσφοράς, δείχνουν να έχουν υπερβεί προ πολλού τα όρια τους και να ψάχνουν απεγνωσμένα νέες πηγές ενέργειας, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ζωής. Κάποτε μάλιστα συνειδητοποιούν το χάσμα⁷ που έχει διαμορφωθεί μεταξύ των ιδίων και των παιδιών τους και προσπαθούν να το γεφυρώσουν με δώρα και κάθε είδους υλικές προσφορές... Αυτό που πραγματικά όμως λείπει από τα παιδιά και την ίδια την οικογένεια δεν είναι τόσο απλό. Αυτό που πραγματικά λείπει είναι ο χρόνος... Ο χρόνος για εκδήλωση όλων αυτών των αληθινών κι ανιδιοτελών συναισθημάτων, που μόνο η οικογένεια έχει τη δυνατότητα να θρέψει και να καλλιεργήσει στα μέλη της...

(Άρθρο του Φιλολόγου Άρη Ιωαννίδη, που δημοσιεύτηκε στην εκπαιδευτική ιστοσελίδα [Newsroom schooltime.gr](http://newsroom.schooltime.gr) στις 12 Σεπτεμβρίου 2015.)

⁴ αέναο= συνεχές, χωρίς τελειωμό

⁵ βρίθει= είναι γεμάτη από

⁶ θαλπωρή= ζεστασιά που προκύπτει από την αγάπη και την στοργή

⁷ χάσμα= απόσταση